

instrumento diuinarū scripturarū. Noster uero populus minor, id est posterior, relictis idolis quibus ante deseruiebat, ad eundē deum conuersus est, à quo Israël, ut supra memorauimus, abscesserat. Sic nāq; populus minor, id est posterior, populū maiore superauit, dū gratiā diuinæ dignationis consequitur, à qua Israël est repudiatus. Igitur gradū conferamus, & summam quæstionis ipsius, certis lineis determinemus. Cur etem̄ deus uniuersitatis conditor, mundi totius gubernator, hominis plasmator, uniuersarū gentiū sator, legē per Moysen uni populo dedisse credatur, & non omnibus gentibus attribuisse dicatur? Nisi enim omnibus eam dedisset, nullo pacto ad eam etiā profelytos ex gentibus accessum habere permetteret. Sed ut congruit bonitatī dei & æquitati ipsius, utpote plasmatoris generis humani omnibus gentibus eandē legē dedit, quā certis & statutis temporibus obseruari præcepit, quando uoluit, & per quos uoluit, & sicut uoluit. Namque in principio mūdi ipsi Adæ & Euæ legē dedit, ne de fructu arboris plātatae in medio paradisi ederet: quod si cōtra fecissent, morte moreretur. Quæ lex eis sufficeret si esset custodita. In hac enim lege Adæ data, omnia præcepta condita recognoscimus, quæ postea pullulauerunt data per Moysen, id est Diliges dominū deum tuū de toto corde tuo, & ex tota anima tua, & diliges proximū tibi tanç; te. Et non occides, nō mœchaberis, non fraudaueris, falsum testimoniuū non dices. Honora patrem tuū & matrem, & alienū non cōcupisces. Primordialis lex est em̄ data Adæ & Euæ in paradyso quasi matrix omniū præceptorū dei. Deniq; si dominū deū suū dilexissent, contra præceptū eius nō fecissent: si proximū diligeret, id est semetipſos, persuasioni serpentis nō credidissent, atq; ita in semetipſos homicidiū non cōmisiſſent, *excedendo de immortalitate, faciendo contra dei præceptū. A furto quoq; abstinuerint, & de fructu arboris clām nō degustassent, nec à cōspecltu domini dei nostri sub arbore delitescere gestissent. Nec falsum asseuerāti diabolo participes efficerent, credendo ei quod similes deo essent futuri. Atq; ita nec deū offendissent ut patrē, qui eos de limo terræ quasi ex utebro matriſ figurauerat. Si alienū non cōcupisceret, de fructu inlicito non gustassent. Igitur hac generali & primordiali dei lege quā in arboris fructu obseruari deus sanxerat, omnia præcepta legis posterioris specialiter indita fuisse cognoscimus, quæ suis tēporibus ædita germinauerūt. Eiusdē est em̄ postea docere legē, q; ante præmiserat præceptū, quoniā & ipsi⁹ est erudire postea, q; ante iustos formare instituerat. Quid em̄ mirū si is auget disciplinā, q; instituit: si is pficit q; coepit. Deniq; ante legē Moysi scriptā in tabulis lapi deis, legē fuisse cōtendo nō scriptā, quæ naturaliter intellegebatur & à patrib⁹ custodiebat. Nā unde Noe iustus inuētus, si nō illū naturalis legis iustitia pcedebat: unde Abrahā amicus dei deputatus, si nō de æquitate & iustitia legis naturalis: unde Melchisedech sacerdos dei sumi nūcupatus, si nō ante Leuiticæ legis sacerdotiū Leuitæ fuerunt, q; sacrificia deo offerebāt: sic em̄

k 4 post